

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

*Parshat Terumah: What's
the Deal with Har HaBayit?*

Rabbi Dr. Jeffrey Woolf
February 7, 2016 • כ"ח שבט תשע"ו

Parshat Terumah: What's the Deal with Har HaBayit?

Rabbi Dr. Jeffrey R. Woolf
Bar-Ilan University

שמות פרק כה, ח :
וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכָם :

משנה, כלים פרק א, ו-ט :

עשר קדושות הן ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות ומה היא קדושתה שמביאים ממנה העומר והבכורים...הר הבית מקודש ממנו שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסים לשם...קדש הקדשים מקודש מהם שאין נכנס לשם אלא כהן גדול ביום הכפורים בשעת העבודה....

תפילת שלמה: מלכים א, פרק ח :

(כז) כִּי הָאֵמְנָם יָשֵׁב אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ הַנְּהַה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָלוּךָ אִף כִּי הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי :
(כט) לְהִיּוֹת עֵינֶיךָ פְּתוּחוֹת אֶל הַבַּיִת הַזֶּה לִילָה וַיּוֹם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְתָּ יְהִיָּה שָׁמַי שָׁם לִשְׁמֹעַ אֶל הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל עֲבָדֶיךָ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה : (ל) וְשָׁמַעְתָּ אֶל תַּחֲנֻת עֲבָדֶיךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתְפַּלְלוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְאַתָּה תִשְׁמַע אֶל מְקוֹם שִׁבְתְּךָ אֶל הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ וְסַלַּחְתָּ : (לח) כָּל תְּפִלָּה כָּל תַּחֲנֻנָּה אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְכָל הָאָדָם לְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְעוּן אִישׁ נִגַע לִבּוֹ וּפְרַשׁ כַּפָּיו אֶל הַבַּיִת הַזֶּה : (לט) וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מִכּוֹן שִׁבְתְּךָ וְסַלַּחְתָּ וְעֲשִׂיתָ וְנָתַתָּ לְאִישׁ כְּכָל דְרָכָיו אֲשֶׁר תִּדְעַת אֶת לִבּוֹ כִּי אַתָּה יִדְעֶתָ לְבַדְּךָ אֶת לִבּוֹ כֹּל בְּנֵי הָאָדָם :

Front View, Dura Europos Synagogue (Eastern Syria, c. 244 CE)

www.alamy.com - BP5KFJ

נוסח ההדרן בסיום מסכתא :

”הדרו עלך מסכתא...והדרד עלך, דעתך עלך, דעתך עלך מסכתא.... ודעתך עלך. לא נתנשי מינד מסכתא... ולא תתנשי מינד, לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי”

רמב"ם, הל' בית הבחירה פרק ו הלכה יד
כל מקום שלא נעשה בכל אלו וכסדר הזה אין קדוש גמור וזה שעשה עזרא שתי תודות זכרון הוא שעשה לא
במעשיו נתקדש המקום שלא היה שם לא מלך ולא אורים ותומים, ובמה נתקדשה בקדושה ראשונה שקדשה
שלמה שהוא קידש העזרה וירושלים לשעתן וקידשן לעתיד לבא.
/השגת הראב"ד/ בקדושה ראשונה שקדשה שלמה. א"ל סברת עלמנו היא זו ולא ידעתי מאין לו... לפי שהיה יודע עזרא
שהמקדש וירושלים עתידים להשתנות ולהתקדש קידוש אחר עולמי בכבוד ד' לעולם כך נגלה לי מסוד ד' ליראיו לפיכך
הנכנס עתה קם אין בו כרת. +

בית הבחירה למאירי, מסכת שבועות דף טז ע"א :
גדולי המפרשי כתבו בהגהותיהם שאף בקדושה שניה לא נאמרה אלא לשאר ארץ ישראל אבל ירושלים ומקדש
יודע היה עזרא שעתידין להשתנות ולהתקדש בכבוד עולמי והנכנס עכשיו לשם אין בו כרת והמנהג פשוט ליכנס
שם לפי מה ששמענו.

מגן אברהם סימן תקסא ס"ק ב :
הרואה ירושלים - פסק הרמב"ם פ"ו מהלכות בית הבחירה שקדושת העזרה וירושלים קדשה לעתיד לבוא
...והראב"ד הקשה דכמה מקומות... וא"כ דברי הרמב"ם שרירין וקימים והנכנס עתה למקו' המקדש חייב כרת
שכולנו טמאי מתי'...

ספר מגילת המגלה לרבי אברהם בר חייא, עמ' 99 :
**מלכוא אליו ולהתפלל בתוכו. וכמו כן היו מלכי ישמעאלים נוהגים עמם מנהג טוב
והרשו לישראל לבוא אל הבית ולבנות בו בית תפלה וסדרש והיו כל גליות ישראל
הקרובים אל הבית עולים אליו בחנים ובטועדים ומתפללים בתוכו ומעמידים תפלתם
כנגד תמידין ומסיפין ועל המנהג נהגו כל ימי מלכות ישמעאל עד שמשטה על
הבית בעת הזאת מלכות אדום הרישעה והסירה את מלכות ישמעאל מעליו. ומן העת**

אגרות הרמב"ם, מהד' יי שילת, מעלה אדומים, רכד :
"וליל אחד בשבת, שלשה ימים לירח סיון יצאתי מן הים בשלום ובאנו לעכו ונצלתי מן השמד והגענו לארץ ישראל...
וביום שלישי בשבת ארבעה ימים לירח מרחשוון, שנת ששה ועשרים ליצירה [ד'תתקנ"ו] יצאנו מעכו לעלות
לירושלים תחת סכנה. ונכנסתי לבית הגדול והקדוש והתפללתי בו ביום ה' ו' ימים לירח מרחשוון"...

רמב"ם, הל' ביאת המקדש פ"א הי"ז :
וכן אסור לכל אדם בין כהן בין ישראל להכנס למקדש כולו מתחילת עזרת ישראל ולפנים כשהוא שתוי יין או שכור
או פרוע ראש דרך ניוול או קרוע בגדים, אף על פי שאינו באזהרה שאין זה כבוד ומורא לבית הגדול והקדוש
שיכנס בו מנוול, אבל ישראל שגדל שערו עד שנעשה מחלפת ולא היה דרך ניוול הרי זה מותר להכנס לעזרת
ישראל.

תוספות, כתובות דף ק"י ע"ב
הוא אומר לעלות כו' - אינו נוהג בזמן הזה דאיכא סכנת דרכים והיה אומר רבינו חיים דעכשיו אינו מצוה לדור בא"י
כי יש כמה מצות התלויות בארץ וכמה עונשין דאין אנו יכולין ליזרה בהם ולעמוד עליהם.

Qur'an, Sura 17 (Al-Isra) verse 1:

'Exalted is He who took His Servant by night from al-Masjid al-Haram to al-Masjid al-Aqsa, whose surroundings We have blessed, to show him of Our signs. Indeed, He is the Hearing, the Seeing.'

